
Strateginen sopimus 2017-2020, ympäristötoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Ympäristötoimiala tuottaa hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kilpailukykyä ja kestävää kasvua edistävää ympäristöä suunnittelemalla, luvittamalla ja valvomalla.

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan tehtäväalueena on viihtyisän, toimivan, terveellisen ja turvallisen elinympäristön edistämiseksi ja säilymiseksi järjestää rakennetun ja luonnonmukaisen ympäristön suunnittelu sekä ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto kestävän kehityksen edellyttämällä tavalla.

Lautakunnan tulee huolehtia kaupungin rakenteellisesta ja kaupunkikuvallisesta kehittämisestä tuottamalla hyvää yhdyskuntarakennetta sekä kaavoitettua maata eri toimintojen tarpeisiin sekä huolehtia liikennejärjestelmän kehittämisestä ja kaupungin ympäristönsuojelua koskevien asiakirjojen valmistelusta ja niiden toteutumisen seurannasta.

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta toimii monien eri lakien tarkoittamana viranomaisena, mm. maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana kaavoitusviranomaisena, maa-aineslain tarkoittamana lupa- ja valvontaviranomaisena, ympäristönsuojelulain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena, terveydensuojelulain tarkoittamana terveydensuojeluviranomaisena, lääkelaisa tarkoitettuna kunnan viranomaisena

sekä elintarvikelain, tupakkalain ja eläinlääkintähuoltolain tarkoittamana valvontaviranomaisena.

Rakennuslautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamana rakennusvalvontaviranomaisena ja huolehtii rakentamisen ohjauksen, neuvonnan ja valvonnan järjestämisestä Turun kaupungin alueella sekä toimii kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 15 §:n mukaisena kunnan valvontaviranomaisena.

Rakennusvalvonta edistää vetovoimaisen, virikkeellisen ja turvallisen rakennetun ympäristön kehittymistä Turussa asuville ja toimiville neuvomalla, ohjaamalla, lupia myöntämällä ja valvomalla yhteistyötä ja kestävää kehitystä edistäen. Rakennusvalvonta toimii asiakaslähtöisesti siten, että Turun asukkaiden ja yritysten on mahdollista rakentaa laadukkaita ja kestäviä rakennuksia sekä viihtyisää, vetovoimaista ja kestävä kehityksen mukaista asuin ja elinympäristöä.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta toimii joukkoliikennelain tarkoittamana seudullisena joukkoliikenneviranomaisena kuuden kunnan alueella ohjaten ja valvoen koko joukkoliikenteen suunnittelua ja toteutusta siten, että joukkoliikenteen palvelutaso on liikennetarpeen mukainen ja että palvelu toteutuu asianmukaisesti yhteistointasopimuksen mukaisten kuntien muodostamalla alueella.

Turun seudun joukkoliikennetoimisto suunnittelee joukkoliikenteen reitit ja aikataulut kuntien palvelutasotavoitteiden mukaisesti sekä huolehtii mm. markkinoinnista, lipunmyynnistä, tarkastustoiminnasta, liikenteen kilpailuttamisesta, laskutuksesta ja joukkoliikenteen kuntakohtaisesta kirjanpidosta.

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta toimii kuntalain mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena seudullisena jätehuoltoviranomaisena 17 kunnan alueella.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Väestön ikääntyminen ja sen myötä yksinasumisen lisääntyminen ja väestön keskittyminen kasvualueille, perinteisen valmistavan teollisuuden siirtyminen entistä enemmän luonnonvarojen kestävää käyttöä korostavaan palvelutalouteen ja ilmasto- muutoksen myötä energiatehokkuuden ja uusiutuvien energiaratkaisujen lisääminen kaupunki- infrastruktuurin rakentamisessa on entistäkin tärkeämpää.

Valtakunnallinen aluehallinto on muuttumassa. Sote- ja maakuntauudistusten on tarkoitus astua voimaan vuonna 2019.

Kaupunginvaltuusto päätti 20.6.2016 linjata ympäristötoimialan ja Kiinteistötoimialan yhdistymisen 2018 alkaen.

Lainsäädäntömuutoksia

Lainsäädännössä on tapahtunut ja tapahtumassa koko ajan tarkistuksia (maankäyttö- ja rakennuslaki, hankintalainsäädäntö). Lisäksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) tarkistaminen on käynnissä.

Ympäristöterveydenhuoltoa koskevassa lainsäädännössä on tapahtumassa myös merkittäviä muutoksia koskien esim. seuraavia lakeja: terveydensuojelulaki, tupakkalaki, eläinlääkintähuoltolaki ja eläinsojelu- laki.

Rakennusvalvonnan seudullistaminen

Kuntien rakennusvalvonnan asiantuntemusta ja yhtenäistä toimintatapaa vahvistetaan kokoamalla rakennusvalvonta isommiksi yksiköiksi. Ympäristöministeriön asettama työryhmä on selvittänyt rakennusvalvonnan suuremmiksi yksiköiksi kokoamisen vaihtoehtoja (mm. isäntäkunta-, yhteistointa- ja yksityistämismallia) sekä uudistuksen vaikutuksia mm. kuntien muuhun toimintaan, muuhun viranomaisyhteistyöhön, kuntatalouteen sekä tarvittaviin resursseihin ja asiantuntemukseen. Selvityksessä käsitellään yksiköiden muodostumista sekä vapaaehtoisen yhteistyön pohjalta että velvoittavan lainsäädännön pohjalta.

Ympäristöministeriön asettaman työryhmän selvitys on ollut kommentoilla keväällä 2015. Rakennusvalvontojen uudistus on tarkoitus toteuttaa vuoden 2016 aikana. Uudet rakennusvalvontayksiköt aloittaisivat toimintansa vuoden 2017 aikana. Toiminta katettaisiin tuolloin täysimääräisesti lupamaksuilla. Uudistus tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet modernisoida rakennusvalvonnan toimintaa muun muassa sähköisten menetelmien avulla. Samassa yhteydessä on tilaisuus myös luoda toimiva sanktiojärjestelmä säännösten noudattamisen tueksi.

Ympäristöterveydenhuollon uudelleen organisointi

Ympäristöterveydenhuollon tai sen osa-alueiden (esim. elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto) siirtämistä perustettaville itsehallintoalueille suunnitellaan.

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Turun seudun jätehuolto Oy:n ja Rouskis Oy:n kunnat allekirjoittivat yhdistymissopimuksen, jonka mukaisesti Rouskis Oy päätettiin sulauttaa TSJ Oy:öön. Lounais-Suomen jätehuolto Oy aloitti toimintansa 31.8.2015.

Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n toiminta- aluetta vastaava jätelain 23 §:n tarkoittama, yhteistointa-alueen kuntien yhteinen toimielin perustettiin hoitamaan jätehuoltoviranomaisen tehtäviä. Jätehuoltoviranomaisen tehtäviä hoitava Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta aloitti toimintansa 1.9.2015.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Joukkoliikennelain uudistus (Liikennekaari) tulee toteutuessaan vaikeuttamaan joukkoliikenteen tehokasta ja taloudellista järjestämistä.

Föli-alueen mahdollisesta laajenemisesta ja siihen liittyvistä tariffiväyöhykkeistä päätettäneen vuonna 2017.

Sähköbussit otetaan käyttöön vuoteen 2017 mennessä. Funikulaari laajentaa joukkoliikenteen toimintaa vuoden 2017 lopusta alkaen.

Kokonaisuudessaan toimintaympäristössä korostuu mobiili- ja digitaalisten palvelujen, reaaliaikaisen tiedon, avointen rajapintojen ja ympäristöä säästävien teknisten ratkaisujen (esim. sähköbussit) merkitys.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Strategiasta sekä maankäytön suunnittelua säätelevästä maankäyttö- ja rakennuslaista toimialalle ja lautakunnille johdetut tavoitteet pannaan taolousarviokausittain täytäntöön strategisella sopimuksella, johon sisältyvät seuraavat strategiset painopisteet:

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta

Yrittävä ja osaava kaupunki (Kilpailukyky ja kestävä kasvu)

Turun alueen kilpailukykyä ja työllisyyden kasvua vahvistetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla (3.1.1)

- Turun Kampus ja tiedepuisto, Blue Industry Park, Kaupunkiseudun kehätie

Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja (3.1.3)

- Lentoliikennettä ja lentoaseman ympäristöä kohti Suomen kakkoskenttää kehitetään matkustaja- ja rahtiliikenteen kasvattamiseksi.
- Jatketaan nykyaikaisen matkakeskuksen suunnittelua osana TEN-T-ydinverkko-käytävää. Matkakeskukseen kytkeytyy nopea junayhteys Helsinkiin (Tunnin juna).
- Valmistellaan LogiCity (Turku Logistics Hub), Blue Industry Park ja Matkakeskus -

hankkeiden kaavat ja hankkeiden toteuttamista edellyttämät toteutussuunnitelmat sopimusten ja ohjelmien mukaisesti.

Turkua kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina (3.1.5)

- Valmistellaan matkailua, kongressi- ja tapahtumatoimintaa edistäviä asemakaavoja ja niiden toteuttamista edellyttävät yleisten alueiden toteutussuunnitelmat sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.
- Osallistutaan poikkihallinnollisiin työryhmiin yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa matkailun ja tapahtumien lisäämiseksi.

Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan (3.1.6)

- Uusien ja laajennettavien opinahjojen toteuttamista ja opiskelija-asumisen lisäämistä edellyttävät asemakaavat ja yleisten alueiden toteutussuunnitelmat valmistellaan sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.

Vaikuttava ja uudistuva kaupunki (Kilpailukyky ja kestävä kasvu)

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita (3.2.1)

- Kokeillaan rohkeasti uusia palvelumalleja ja uusia toimintatapoja yhdessä kumppanien kanssa. Joustavoitetaan kaavoitusta hyödyntäen kumppanien ja ulkoisten asiantuntijuutta ja resursseja nykyistä laajemmin.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä (3.2.2)

- Tuloksellisuutta ja mitattavia tavoitteita korostetaan kaikessa toiminnassa.
- Hyvällä johtamisella varmistetaan, että keskitytään niihin asioihin, jotka ovat tärkeimpiä sovitun lopputuloksen saavuttamiseksi
- Maankäytön hankkeet valmistellaan, ohjelmoidaan, toteutetaan ja seurataan yhteisesti toimialarajat ylittäen

Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä (3.2.3)

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Mahdollistetaan kuntalaisten osallistaminen suoraan kaavahankkeeseen tarjoamalla ajantasaista ja ohjaavaa tietoa kaavaprosessin etenemisestä (digitaalinen kaavoitusprosessi).
- Ruissalon opastuksen kehittäminen ja digitalisointi yhteistyönä yliopiston kanssa.

Parempaa johtamista ja päätöksentekoa tuetaan tiedonhallintaa parantamalla (3.2.4)

- Digitaalinen kaavoitusprosessin kehittämishanke tukee myös tiedolla johtamista.
- Maankäytön hankkeiden etenemisen seurantaan otetaan käyttöön yhteinen toimialarajat ylittävä työväline.
- Kaavavarannon kehittymistä seurataan systemaattisesti, jotta ajantasainen tieto on helposti saatavilla. Otetaan käyttöön uusi poikkihallinnollinen työkalu seurantaan.

Omistajaohjauksen vaikuttavuutta parannetaan vahvistamalla konsernimaista toimintatapaa (3.2.5)

- Konserniyhtiöiden maankäytön kehittämishankkeet toteutetaan kumppanuushankkeina sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti. Valmistellaan kumppanuushankkeiden toimintamalli

Kaupungin perustoimintaa tuetaan parantamalla tukipalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta (3.2.6)

- Varmistetaan toiminnan edellyttämät riittävät ja asiantuntevat paikkatieto- ja hallintopalvelut.

Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla työtapoja (3.2.7)

- Kaupungin kiinteistöomistuksia ja -hankintoja tarkastellaan kriittisesti, ja niitä ryhdytään johtamaan aiempaa suurempina kokonaisuuksina. Edistetään niiden kaupungin kiinteistöjen jalostusta tai myyntiä, joista kaupunki on päättänyt luopua, (Kiinteistöliikelaitoksen kiinteistöjalostuskohteet), valmistelemalla tarvittavat asemakaavat sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.

Rakentuva kaupunki ja ympäristö (Kilpailukyky ja kestävä kasvu)

Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina (3.3.1)

- Linnakaupungin, Turun Kampus ja Tiedepuiston, Skanssin, LogiCityn (Turku Logistics Hub) ja Blue Industry Parkin aluekehityshankkeiden kehittämissuunnitelmat, osayleiskaavat ja asemakaavat sekä niitä palvelevat ja toteuttavat yleisten alueiden suunnitelmat valmistellaan sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.

Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä (3.3.2)

- Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin kärkihankkeista.
- Yleis- ja asemakaavoituksella sekä yleisten alueiden suunnittelulla edistetään keskustan kehittämistä. Yleiskaava 2029-työssä hyödynnetään käynnissä olevien keskustaluuetta koskevien erillisselvitysten tuloksia. Asemakaavat ja yleisten alueiden suunnitelmat valmistellaan vuorovaikutteisesti osallistaen.
- Keskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä, elävänä ja viihtyisenä olohuoneena kehitetään parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja ja kävelypainotteisia alueita erityisesti jokirannassa ja Kauputorin lähikortteleissa. Ympärivuotista houkuttelevuutta edistetään katetuilla kauppakortteleilla ja helppokulkuisilla kortteleiden keskinäisillä yhteyksillä.
- Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla painottaen kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamista.
- Keskustan toimintaedellytyksiä vahvistaa kantakaupunkia ympäröivä ja keskustaan tukeutuva uudistuvien alueiden kehä Linnakaupungista Itäharjulle.
- Matkakeskusta suunnitellaan osana keskustan elinvoiman lisäämistä.

Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla (3.3.3)

- Jatketaan työskentelytapaa, jossa korostetaan ja kehitetään kokonaisvaltaista projektimaista työskentelytapaa.
- Hyödynnetään kumppanien asiantuntijuutta ja resursseja asemakaavojen valmistelussa. Toimintatavalla edistetään kaupungin ja kumppanien yhteistä tahtotilaa ja suunnitelmien toteutumista.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella (3.3.4)

- Kaupunkirakennetta eheytetään monipuolisesti asumistoiveisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten. Osayleiskaavoja ja asemakaavoja laatimalla varaudutaan monipuolisen tonttireservin kasvattamiseen, joka lisää joustoa infran toteutuksen ja tonttien luovutuksen ajoitukseen.
  - Kaavoitus kohdennetaan osaksi nykyistä yhdyskuntarakennetta tai sen välittömään läheisyyteen. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenvät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikumisessa.
  - Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan, sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille ja kohti merta. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua.
-

Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille (3.3.5)

- Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukykytekijä houkuteltaessa osajia ja asukkaita kaupunkiin.
- Kaavavarantoa kasvatetaan laatimalla osayleiskaavoja ja asemakaavoja. Asunto- tuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin omakotitonttien ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantotarvetta. Monipuolisen tonttireservin kasvattaminen lisää joustoa infran toteutuksen ja tonttien luovutuksen ajoitukseen.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040 (3.3.6)

- Monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön arvojen säilymistä tuetaan aktiivisesti ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin ja luontoa varjelevin tavoin.
- Maankäytön painottaminen keskustaan, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikennepalveluiden äärelle vähentää autolla liikkumisen tarvetta.

Ympäristön kannalta kestävää liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä (3.3.7)

- Laaditaan liikennejärjestelmän kehittämissuunnitelma, kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma ja jatketaan raitiotien suunnittelua.

Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista (3.3.8)

- Valmistellaan asemakaavoja, joilla mahdollistetaan vanhojen rakennusten uusiokäyttö ja täydennysrakentaminen kulttuuri- ja historiallisia arvoja kunnioittaen.

Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden läheisyyttä ja saavutettavuutta (3.3.9)

- Valmistellaan osayleiskaavoja, asemakaavoja ja yleisten alueiden suunnitelmia sekä osallistutaan poikkihallinnollisiin työryhmiin, joilla aktivoidaan kaupungin ranta-alueita.
- Älyföri ja vesibussikokeilu

Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristön ja palvelukanavien suunnittelulla (3.3.10)

- Liikkumispalveluiden kokonaisvaltaista kehitystyötä edistetään Eu rahoitteisen Civitas hankkeen kautta.
- Liikkuminen palveluna (MaaS) sekä erilaiset liikkumisen yhteiskäyttöpalvelut tulevat kaupunkilaisten saataville
- Liikkumispiste, liikennemuotojen solmu-kohta, suunnitellaan Kupittaalalle

Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen (Hyvinvointi ja aktiivisuus)

Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä (2.1.1).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti tulee alueiden käytön suunnittelussa (MRL 5 §) edistää mm. turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhus- ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista.

Ympäristöterveydenhuollon tavoite on ihmisten ja eläinten terveyden suojeleminen elinympäristössä vaikuttavilta haitallisilta tekijöiltä.

Osaava ja oppiva kaupunkilainen (Hyvinvointi ja aktiivisuus)

Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla (2.2.1)

- Varmistetaan riittävät ja asiantuntevat resurssit toimintaympäristön muutostilanteissa. Projektimainen työskentelytapa ja konsulttien ohjaaminen edellyttää henkilöstöltä nykyistä enemmän projektin johtamistaitoja ja ohjaamisosaamista. Alati kehittyvät IT-järjestelmät edellyttävät jatkuvaa tietojärjestelmien osaamisen kehittämistä.

Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä (2.2.6)

- Valmistellaan uusien tilahankkeiden toteuttamisen ja käytöstä poistuvien kiinteistöjen kehittämisen edellyttämät asemakaavat ohjelmointiin perustuen.
-

Aktiivinen kaupunkilainen (Hyvinvointi ja aktiivisuus)

Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä (2.3.4)

- Ympäristötoimialan eri alojen asiantuntijat osallistuvat keskustan kehittämistyöryhmiin, lähiöiden kehittämishankkeisiin ja yhteistyöverkostoihin. Kaupunkisuunnittelu valmistele yhteistyössä muiden kanssa lähiöiden kehittämistä palvelevia yleissuunnitelmia, asemakaavoja ja yleisten alueiden suunnitelmia.

Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa (2.3.5)

- Yleiskaavat ja asemakaavat valmistellaan vuorovaikutteisesti MRL:n edellyttämällä tavalla. Osallisuutta lisätään osana Drive Turku ja digitaalisen kaavoitusprosessin kehittämishankkeita.

Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi (2.3.7)

Asiakaspalvelulla tuetaan kulttuurin vapaan kentän toimintaedellytyksiä mm. keskustan elinvoimaisuuden lisäämiseksi.

Rakennuslautakunta

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä (3.2.2)

- Rakennuslupakäsittelyä joustavoitetaan. Rakennuslupakäsittelyssä huomioidaan erityisesti nopeasti liikkeelle lähteviä asuin- tai yritystilatarpeita.

Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä (3.2.3)

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Digitaalisten piirustusten, rakennuslupakartan ja muun kartta-aineiston sähköisen myyntipalvelun hankinta on käynnissä. Tavoitteena on saada palvelu käyttöön vuoden 2017 alussa.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella (3.3.4):

- Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua huomioiden kuitenkin, että lupaehdoilla tai määräyksillä ei tarpeettomasti koroteta rakentamisen kustannuksia.

Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille (3.3.5)

- Puretaan tarpeettomasti asumisen hintaa nostavaa harkinnanvaraista säännöstöä ja normistoa.

Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista (3.3.8):

- Arkkitehtuurissa korostetaan tietoisuutta historiallisesta jatkuvuudesta sekä vanhan ja uuden harmonisesta yhteensovittamisesta.
- Turku toimii aktiivisesti korjausrakentamiseen liittyvien valtakunnallisten määräysten kehittämisessä niin, että vanhan korjaamisesta tulee nykyistä useammin kohutuullisin kustannuksin houkutteleva vaihtoehto.

Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristön ja palvelukanavien suunnittelulla (3.3.10):

- Esteettömyys huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön kehittämisessä kuitenkin painottaen ratkaisuja tehtäessä todennettua tarvetta, jotta rakentamisen kustannuksia ei tarpeettomasti kasvateta

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Ympäristön kannalta kestävää liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä (3.3.7):

- Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistäen käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä.
- Toteutetaan joukkoliikenteen runkolinjasto

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040 (3.3.6):

- Edistetään materiaalikierrätystä ja jätteen energian hyötykäyttöä kaatopaikkaläjityksen minimoimiseksi mm. seudullisten jätehuoltomääräysten avulla.
-

1.4 Lausekkeet

Lausekkeet kv	Lausekkeet kh	Lausekkeet kj
		-
		-
		-

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta Käyttötalousosa	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	HKE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	4694	4726	4351*		4351*	4351*	4351*
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0	0
Toimintamenot	10604	10699	10791		10821	10891	10971
Toimintakate	-5910	-5973	-6440		-6470	-6540	-6620
Muutos-%		1,1	7,8		0,5	1,1	1,2
Investointikulut							
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO							
Muutos-%							
*Kaavoitustaksan käyttöönoton myötä yksityisten maanomistajien kanssa solmitaan sopimukset kaavan valmistelutyöstä, joissa sovitaan mm. kaavan laatimiskustannuksista. Kaupunkisuunnittelun tulot tulevat kasvamaan. Kaavoitusprosessit ovat pitkäkestoisia ja uniikkeja. Tässä vaiheessa ei ole riittävästi tietopohjaa arvioida tulopuolta ja sen jakautumista vuosille 2017-2020.							
Rakennuslautakunta Käyttötalousosa	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	HKE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	104	100	100		100	100	100
Toimintakate	-104	-100	-100		-100	-100	-100
Muutos-%		-3,9	0,0		0,0	0,0	0,0
Investointikulut							
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO							
Muutos-%							

TKS joukkoliikennelautakunta Käyttötalousosa	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	HKE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
---	----------	---------------------	----------	---------	---------	---------	---------

Toimintatulot	32786	34065	35853		36415	37179	38070
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	50185	51517	53463		54105	55079	56180
Toimintakate	-17399	-17442	-17610		-17690	-17900	-18110
Muutos-%							
Investointikulut	969	500	500		500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	344	177	177		177	177	177
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-625	-323	-323		-323	-323	-323
Muutos-%							

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta Käyttötalousosa	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	HKE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
--	----------	---------------------	----------	---------	---------	---------	---------

Toimintatulot	175	248	248		250	250	253
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	175	248	248		250	250	253
Toimintakate							
Muutos-%		0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Investointikulut							
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO							
Muutos-%							

2.2 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Rakennuslautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	2017	2018	2019	2020

Kaupunginhallitus

1.000 €, Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Rakennuslautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	2017	2018	2019	2020

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Rakennuslautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2017	2018	2019	2020

1.000 €, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	2017	2018	2019	2020

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet, ympäristötoimiala yhteensä (htv)	163,7	171	175*		175	175	175
Palkat ja palkkiot	7109	7494	7654		7690	7713	7756
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta (htv)	138,8	148	147,5**		147,5	147,5	147,5
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta, rakennuslautakunta ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (palkat ja palkkiot)	6149	6387	6539		6552	6565	6578
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta (htv)	24,9	23	27,5***		27,5	27,5	27,5
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta (palkat ja palkkiot)	960	1107	1115		1138	1148	1178

Lisätietoja:

*Ympäristötoimialan henkilötyövuosista ulkopuolisella rahoituksella 15,5 htv:tta (9 %).

**Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta: Edellä olevasta ulkopuolisella rahoituksella 8,5 htv:tta.

***Joukkoliikennelautakunta: Vuodesta 2016 lähtien kaikki muut henkilöstökustannukset paitsi palvelutoimiston henkilöstökustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaisesti (muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 7 htv). Tks/joukkoliikennelautakunnan htv sisältää palvelutoimiston määräaikaisen henkilökunnan 2017 alkaen.

Rakennuslautakunnan ja jätehuoltolautakunnan henkilötyövuodet sisältyvät kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan lukuun.

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	6 695	6 198	5827		5827	5827	5827
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	6 695	6 198	5827		5827	5827	5827
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)							
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	1 068 887	987 839	967 128		967 128	967 128	967 128

Lisätietoja:

TAE 2017 luvut perustuvat 16.2.2016 hetken ennusteeseen vuoden 2017 tila- ja vuokramääristä.

Arviot vuosien TS 2018-2020 tila- ja vuokramääristä pohjautuvat TAE 2017-lukuun. Ympäristötoimialalla ei tiedossa tilahankkeita.

Joukkoliikenteen palvelutoimiston vuokrasopimus päättyy 31.12.2018.

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta

Turun yleiskaava 2029	Strateginen teema:- Strateginen linjaus:-			Muut toteutettavat linjaukset:-			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen vaiheittain	Vaihtoehtojen vaikutusten arviointi Linjaratkaisu kh Luonnoksen valmistelu	Luonnos kh, nähtävillä olo, lausunnot luonnoksesta Ehdotuksen valmistelu	Luonnos kh, nähtävillä olo, lausunnot luonnoksesta Ehdotuksen valmistelu		Lausunnot ehdotuksesta Ehdotus kh, nähtävillä olo	Ehdotus kv maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen	
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön. Yleiskaava luo puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10).</p> <p>Vaihtoehtoisten kehityskuvien vaikutukset arvioidaan linjaratkaisun pohjaksi. Yleiskaava, selvitykset ja vaikutusten arvioinnit laaditaan vuorovaikutteisesti osallistaen (2.3.5), kehittämällä tehokasta projektimaista työskentelyä (3.3.3) ja painottamalla kustannusvaikutusten arviointia. MRL:n mukaisesti yleiskaavan sisältövaatimukseen kuuluu mm. huolehtia mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön. Valmisteluaikataulu on synkronoitu mm. raitiotien yleissuunnitelman ja maakunta-kaavan päivityksen kanssa.</p>							

Monipuolinen ja riittävä tonttivaranto	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5			Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tavoitteet kerrosalan lisäykselle							
- Asuinpientalot (AO, AP, AR), kem ²	8.215	12.500	12.500				
- Asuinkerrostalot (AK), kem ²	38.065	102.000	102.000				
- Kaupungin maalle sijoittuvan asuinkerrosalan osuus, josta osoitetaan kaupungin omistamille tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso), kem ²		>20 % 16.000	>20 % 16.000				
- Työpaikkatontit, kem ²	249.445	48.000	48.000				
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>MAL-aiesopimuksen velvoittamana laaditun ja Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035:een pohjautuvan ja sitä toteuttavan seudullisen toimenpide- ja kaavoitusohjelman sekä asunto- ja maapoliittisen ohjelman toteuttaminen, jotta rakennemallissa asetetut ja myös yleiskaavallisina tavoitteina hyväksytyt väestö- ja työpaikkatavoitteet saavutetaan. Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, jolla edistetään monipuolisten asumis- ja elinkeinojen harjoittamismahdollisuuksia. Kaavavarannon kasvattaminen mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Asuntotuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin omakotitonttien ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin maalle kohdistuvasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) 250 asunnon tuotantotavoitteen mahdollistava n. 16.000 kem². Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantotarvetta.</p>							

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.7			Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.2, 3.2.3			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Matkamäärien kehitys	24,4 milj. matkaa	+ 2 % vuoteen 2015	+ 2 % vuoteen 2016		+ 2 % vuoteen 2017	+ 2 % vuoteen 2018	+ 2 % vuoteen 2019
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistäen käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä. Tehokas ja houkutteleva joukkoliikenne koko Föli-alueella vähentää Turun keskustan ja sen sisääntuloväylien ruuhkautumista sekä lisää Turun keskustan houkuttelevuutta ostos- ja asiointikohteena.</p>							

4.2 Strategiset hankkeet (kh)

Satava - Kaksikerran osayleiskaava	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 3.3.1, 3.3.9</i>			
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen	Luonnoksen valmistelu	Tavoitteet ja mitoitus kh maakuntakaava- valuonnoksen jälkeen Luonnos kh	Luonnos KH, nähtäville ja lausunnoille	Luonnos KH, nähtävillä, lausunnot luonnoksesta	Ehdotuksen valmistelu Lausunnot ehdotuksesta	Ehdotus KH ja nähtäville Kaava kv	Asemakaavotuksen ohjelmointi
<p>Tavoitteen kuvaus: Monipuolisilla asumismahdollisuuksilla luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua sekä hyvinvointia. MRL:n vaatimusten mukaisesti laaditaan suunnitelmat vuorovai- kutteisesti huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön. Osayleiskaava tukee asuntotarjonnan monipuolistamista mahdollistamalla vetovoimaista pientaloasumista merellisessä ympäristössä omaleimaisella saaristomaisella alueella. Kaava valmistellaan projektimaista työskentelytapaa noudattaen. Kaavan valmistelussa hyödynnetään vuonna 2012 kumoutuneen osayleiskaavan selvityksiä ja arvioidaan saarten asuttamisen kustannusvaikutukset myös pitkällä aikavälillä. Yleiskaava, selvitykset ja vaikutusten arvioinnit laaditaan vuorovai- kutteisesti osallistaen, kehittämällä tehokasta projektimaista työskentelyä ja painottamalla kustannusvaikutusten arviointia.</p>							

Lentokentän ympäristön osayleiskaava (LogiCity)	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 3.1.3</i>			
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen	Luonnos on hyväksytty kh:ssa, Natura-selvityksiä	Natura -selvitykset	Lausunnot kaavaehdotuksesta	Selvitysten täydentäminen, ehdotuksen valmistelu Lausunnot ehdotuksesta	Kaavaehdotus KH ja nähtäville Kaava kv	Asemakaavotuksen ohjelmointi	Asemakaavojen laadinta ohjelman mukaan
<p>Tavoitteen kuvaus: Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua MRL:n yleiskaavan sisältövaatimusten vaatimusten mukaisesti laatia suunnitelmat vuorovai- kutteisesti ottaen huomioon mahdollisuudet liikenteen sekä kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset. Yhdessä Ruskon kanssa laadittava osayleiskaava tukee elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä vahvistaen Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja hyödyntävien yritysten sijoittu- mismahdollisuuksia. Ehdotuksen valmistelu jatkuu kun alueelle on löydetty hyväksyttävissä olevat toimenpiteet Pomponrahkan Natura-alueen luontoarvojen turvaamiseksi. Yleiskaava, selvitykset ja vaikutusten arvioinnit laaditaan vuorovai- kutteisesti osallistaen, kehittämällä tehokasta projektimaista työskentelyä ja painottamalla kustannusvaikutusten arviointia.</p>							

Hirvensalon osayleiskaavan tarkistus	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.5, 3.3.1, 3.3.9</i>			
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen	Luonnos hyväksytty kh:ssa, Natura-selvitykset, ehdotuksen valmistelu	Natura-selvitykset ja ELY:n lausunto Ehdotus kh, lausunnot ja nähtävillä olo	ELY:n lausunto Natura-arviosta Lausunnot ehdotuksesta, ehdotus KH ja nähtävillä olo	ELY:n lausunto Natura-arviosta, lausunnot ehdotuksesta, ehdotus KH ja nähtävillä	Kaava KV Asemakaavojen laadinta ohjelman mukaan	Asemakaavojen laadinta ohjelman mukaan	Asemakaavojen laadinta ohjelman mukaan

Tavoitteen kuvaus:

Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua sekä MRL:n vaatimusten mukaisesti laatia suunnitelmat vuorovaikutteisesti huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.

Osayleiskaava tukee asuntotarjonnan monipuolistamista mahdollistamalla vetovoimaista pientaloasumista merellisessä ympäristössä. Laaditaan tarvittavat liikenteelliset selvitykset ja arvioinnit myös Natura-alueiden osalta. Kaavan valmistelussa arvioidaan asuinalueiden toteuttamisen vaikutuksia palveluiden järjestämiseen sekä saaren asuttamisen kustannusvaikutuksia myös pitkällä aikavälillä. Yleiskaava, selvitykset ja vaikutusten arvioinnit laaditaan vuorovaikutteisesti osallistaen, kehittämällä tehokasta projektimaista työskentelyä ja painottamalla kustannusvaikutusten arviointia.

Maaria - Ilmarisen osayleiskaava (Maailma)	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö:</i> <i>Strateginen linjaus:3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset:2.3.5, 3.3.1, 3.3.9</i>			
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen	Luonnos hyväksytty kh:ssa, selvitykset ja uuden luonnoksen valmistelu	Uusi luonnos kh, lausunnot ja nähtävillä olo	Kaavaluonnos KH, lausunnot ja nähtävilläolo Ehdotuksen valmistelu	Lausunnot luonnoksesta ja nähtävilläolo Ehdotuksen valmistelu	Lausunnot kaavaehdotuksesta, ehdotus KH ja nähtävillä olo Kaava KV	Asemakaavoituksen ohjelmointi	

Tavoitteen kuvaus:

Monipuolisilla asumismahdollisuuksilla luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua sekä hyvinvointia. MRL:n vaatimusten mukaisesti laaditaan suunnitelmat vuorovaikutteisesti huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.

Yhdessä Liedon kunnan kanssa laadittava osayleiskaava tukee asuntotarjonnan monipuolistamista mahdollistamalla pientalotontteja tukeutuen Jäkärän ja Ilmaristen taajamien palveluihin. Rinnan osayleiskaavan kanssa valmistellaan alueen ulkoilureittisuunnitelma (erillinen päätöksentekoprosessi). Kaavan valmistelussa arvioidaan asuinalueiden toteuttamisen vaikutuksia alueen palveluiden järjestämiseen. Yleiskaava, selvitykset, vaikutusten arvioinnit ja ulkoilureittisuunnitelma laaditaan vuorovaikutteisesti osallistaen, kehittämällä tehokasta projektimaista työskentelyä ja painottamalla kustannusvaikutusten arviointia.

Turun liikennejärjestelmän kehittämisohjelma	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
Valmistelun eteneminen	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
				Valmistelu	Ehdotus kh samalla aikataululla yleiskaavan kanssa	Ehdotus kv samalla aikataululla yleiskaavan kanssa	
Tavoitteen kuvaus: Määritellä ja aikatauluttaa Turun liikennejärjestelmän keskeiset kehittämistoimenpiteet. Kehittämisohjelma laaditaan seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman pohjalta ja siinä tarkennetaan toimenpiteitä Turun osalta. Liikennejärjestelmän kehittämisessä ympäristön kannalta kestävää liikennettä ja liikkumista edistetään.							

Keskustan liikennesuunnitelma	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:3.3.2</i>				
Valmistelun eteneminen	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
				Valmistelu	Ehdotus kh samalla aikataululla yleiskaavan kanssa	Ehdotus kv samalla aikataululla yleiskaavan kanssa	
Tavoitteen kuvaus: Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla ja kävelyn sekä pyöräilyn edellytyksiä parannetaan. Liikenneturvallisuutta parannetaan ja liikenteen ympäristöhaittoja minimoidaan.							

Raitiotien suunnittelun jatkaminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen			Lisäselvitykset käynnistetään kv:n päätöksen mukaisesti	Lisäselvitykset valmistuvat. KV päättää jatko-toimenpiteistä	Tarkentuu kv:n päätösten mukaan	Tarkentuu kv:n päätösten mukaan	
Tavoitteen kuvaus: Kaupunginvaltuuston päätösten mukaan jatketaan työtä raitiotien edistämiseksi. Vuoden 2017 aikana valmistuvat selvitykset ja suunnitelmat superbussivaihtoehdosta.							

Pyöräilyn kehittämisohjelma	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.2, 2.3.1, 2.1.1</i>				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen		Valmistelu on aloitettu	Ehdotus	Ehdotus kv			
Tavoitteen kuvaus: Jatketaan kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman valmistelua. Tavoitteena on kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantaminen ja aktiivisen elämäntavan tukeminen. Terveydelle tärkeää höytyliikuntaa edistetään kantakaupunkialueella kehittämällä koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.							

Itämeren suojele	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus:3.3.9</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Itämerihaasteen 80 toimenpiteen toteutumisen seuranta eri toimialalla ja konserniyhtiöissä (%)	65	75	70	75	78		
Tavoitteen kuvaus: Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen ja muiden kokonaisuuksien mukaisin toimenpitein. Ympäristönsuojelu koordinoi Itämerihaasteen toteuttamista kaupungin organisaatiossa ja seuraa toimenpideohjelmassa vuosille 2014 - 2018 esitettyjen toimenpiteiden toteutumista kaupunkiorganisaatiossa. Luku kertoo käynnissä olevien ja valmiiden toimenpiteiden lukumäärän.							

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikka	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.6</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kasvihuonepäästöt kt CO ₂ ekv/vuosi	1045,1	940,7	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee
Tavoitteen kuvaus: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040. Ympäristönsuojelu osallistuu kaupungin kasvihuonekaasupäästöjen laskentaan sekä ilmastomuutostyöhön. Vuosittaiset kasvihuonekaasupäästöt Turussa (kt CO ₂ ekv /vuosi).							

Digitaalinen kaavoitusprosessi	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.3</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.2, 3.2.4, 3.2.6</i>				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen				Valmis	Käytössä		
Tavoitteen kuvaus: Digitaalinen kaavoitusprosessi on määritelty ympäristötoimialan toimintanalyysissä toimialan merkittäväksi strategiseksi kehittämishankkeeksi. Lisäksi se on määritelty Turun palveluiden digitalisoinnin yhdeksi kärkihankkeeksi. Kärkihankkeeseen noudattaa kansallista linjausta koskien julkisten palvelujen digitalisointia. Digitaalinen kaavoitusprosessi liittyy kiinteästi kaupungin muihin digitaalisten palvelujen kehittämishankkeisiin kuten osallisuuden ja sähköisen asioinnin kehittämiseen. Kaavoitusprosessi toteutetaan ja hallinnoidaan yhdessä master-järjestelmässä. Kaikki tieto kaavoitusprosessista on vain kertaalleen ja yhdessä paikassa ilman lukuisia välisiirtoja, kopioita, rekisteröintejä muihin erillisiin järjestelmiin. Kaavapäiväkirja uusitaan. Luodaan uusi websivusto kaavahankkeille, johon tiedot haetaan suoraan master-järjestelmästä. Websivustolla tulee olemaan kattavat haut, niin sanalliset kuin kartallinen. Samalla toteutuu digitaalinen Kaavoituskatsaus. Kaavahankkeen eteneminen, sen tiedot ja siihen liittyvät dokumentit ovat aina ajantasaisia ja kaikkien saatavilla ja nähtävillä. Mahdollistetaan kuntalaisten osallistaminen suoraan kaavahankkeeseen tarjoamalla ajantasaista ja ohjaavaa tietoa kaavaprosessin etenemisestä. Erilaiset kaavoitukseen liittyvät ohjelmat, raportit ja seurannat saadaan suoraan master-järjestelmässä kaavahankkeiden ominaisuustietojen pohjalta. Luodaan paperiton prosessi ja mennään kohti sähköistä arkistointia. Mahdollistetaan konsulttien ja ulkoisten asiantuntijoiden työskentely samassa master-ympäristössä.							

Ruissalon opastuskeskuksen digitalisointi ja toimintamallin uudistaminen	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.3</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
Valmistelun eteneminen	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
		Selvitys	Päätökset ja toimenpiteet	Päätökset ja toimenpiteet			
Tavoitteen kuvaus: Uudistetaan koko opastuskeskuksen toimintamalli sekä tuotettavat palvelut. Keskeisenä ratkaisuna on palveluiden digitalisointi sekä mahdollinen kumppanuus muiden toimijoiden, erityisesti yliopiston kanssa. Palvelu laajenee myös digitaalisina palveluina ja mobiiliratkaisuina koko Ruissalon luontopolkuverkostolle.							

Ympäristöterveydenhuollon toiminnan suunnitelmallisuuden lisääminen	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus:3.2.2.</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
Suunnitelmallisten tarkastusten osuus kaikista tarkastuksista	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	64 %	61 %	65 %	66 %	lisääntyy	lisääntyy	lisääntyy
Tavoitteen kuvaus: Keskeisenä tavoitteena on lisätä toiminnan suunnitelmallisuutta ja parantaa toiminnan kattavuutta ja vaikuttavuutta. Suunnitelmallisuus parantaa laatua lisäämällä kattavuutta, tarkastusten yhdenmukaisuutta ja toimijoiden tasapuolisuutta.							

ÄlyVESI - Älykäs kaupunkivesiliikenne	Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.9		Muut toteutettavat linjaukset:3.3.7, 3.1.6 ja 3.2.1				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
ÄlyFörin toteuttaminen			Valmistelu	Älykkään kaupunkivesiliikenteen ratkaisuiden konseptisuunnittelu	Hankepääätös ja suunnittelu	Rakentaminen, infrainvestoinnit	Miehittämättömyyden kasvattaminen vaiheittain (Luvitusta Trafi)
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Tarkoituksena on toteuttaa uusi kevyen liikenteen yhteys Aurajoen alajuoksulle Älykkäänä miehittämättömänä Förinä. Yhteys sijoittuu Forum Marinumin ja Telakkarannan välille. Alus tulee olemaan maailman edelläkävijä miehittämättömyytensä kautta ja toimii samalla kotimaisen meriteollisuuden pilot -hankkeena tällä alueella. Alus ja yhteys toteutetaan esteettömänä ja täten se luo kaikille kaupunkilaisille uudenlaisen liikkumisyhteyden yli Aurajoen. Hankkeen kokonaisarvo tutkimusosioineen tulee olemaan arviolta noin 3-4 miljoonaa euroa ja toteutukseen haetaan merkittävältä osin ulkoista rahoitusta. Hanke tavoitteena toteuttaa paikallisen teollisuuden, korkeakoulujen ja kaupungin yhteisenä public-privat-partnership toteutuksena. ÄlyFöri hankkeen valmistelua tukeva 6aika hanke älykäs kaupunkivesiliikenne on saanut keväällä 2016 päätöksen rahoituksesta älykkään kaupunkivesiliikenteen ratkaisuiden konseptisuunnitteluun. Turun rooli hankkeessa on olla koordinaattoroolissa älylaituri asian mietinnässä sekä osallistua muihin hankkeen osa-alueisiin asiantuntijana ja käytännön tarpeen esille tuojana. Vuonna 2017 tehdään konseptisuunnittelua mahdollisen hankepääätöksen pohjaksi.</p>							

Rakennuslautakunta

Digitaaliset palvelut	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.2.3		Muut toteutettavat linjaukset:				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Sähköisten lupahakemusten osuus (%) kaikista lupahakemuksista rakennusvalvonnassa	otettu käyttöön	13 %	15 %	15 %	17 %	19 %	21 %
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä. Vahvistetaan sähköisen asioinnin osuutta rakennusvalvonnan lupapalveluissa (eService).</p>							

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Materiaalikierrätys ja jätteiden hyötykäyttö	<i>Strateginen linjaus: 3.3.6</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.1.1 (kilpailukyky ja työllisyys)</i>				
Jätteenkuljetusjärjestelmää koskeva päätöksenteko	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
			Valmistelu	Valmistelu ja päätökset	Toteutus ja seuranta	Toteutus ja seuranta	
Tavoitteen kuvaus: Päätetään vuoden 2017 aikana jätteenkuljetusjärjestelmästä jätehuoltoviranomaisen toimialueen kunnissa. Järjestelmän toteutus ja seuranta seuraavina vuosina.							

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Runkobussilinjasto	Strateginen linjaus: 3.3.7		Muut toteutettavat linjaukset:				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen			Suunnittelu	Suunnittelu	Suunnittelu ja toteutus	Suunnittelu ja toteutus	Toteutus
Tavoitteen kuvaus: Suunnitellaan ja toteutetaan joukkoliikenteen runkolinjasto (kh 8.8.2016 § 298). Runkolinjasto kuuluu MAL-sopimuksen toteutuskohteisiin.							

Sähköbussi Pilot -linjan toteutus	Strateginen linjaus: 3.3.7 (kestävä liikenne)		Muut toteutettavat linjaukset: 3.1.5 (matkailu), 3.3.6 (ilmasto)				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Sähköbussiliikenteen aloitus, sähköbussiliikenteen kilpailukyvyyn ja teknisen toimivuuden arviointi sekä liikenteen sähköistämisen laajentaminen myöhemmissä kilpailutuksissa			Ensimmäinen s-bussi aloittaa liikennöinnin	Linja 1 on siirretty pääkiertojen osalta sähköbussiliikenteeksi	S-bussi toimivuuden analysointi sekä suunnitelma liikenteen sähköistämisestä	Uusia kilpailutuksia sähköbusseilla, mikäli v. 2018 analysointi suosittaa jatkosähköistämistä	Uusia kilpailutuksia sähköbusseilla, mikäli v. 2018 analysointi suosittaa jatkosähköistämistä
Tavoitteen kuvaus: Toteutetaan linjan 1 operointi sähköbusseilla kaikkien pääkierron ajoneuvojen osalta. Lisäksi toteutetaan sähköbussien taloudellinen ja toiminnallinen analysointi sekä suunnitelma liikenteen jatkosähköistämisestä.							

Kustannustenjaon selkeyttäminen kuntien välillä			Muut toteutettavat linjaukset:				
	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen				Suunnittelu	Suunnittelu ja toteutus	Toteutus	Toteutus
Tavoitteen kuvaus: Arvioidaan seudullisen joukkoliikenteen kustannusten- ja tulojenjaon toimivuus ja tehdään mahdolliset kehittämissuositukset.							

4.3 Uudistamistoimenpiteet (kh)

Talouslukuina ilmoitettu arvioidut määrärahatarpeet ko. toimenpiteen kohdalla.

4.3.1. Uudistamisohjelma 1 (Yto)

Projekti	Organisaatio	Nykyinen vaihe	TAE 2017 €	TS 2018 €	TS 2019 €	TS 2020 €	HUOM
-	-	-	-	-	-	-	-

Toimialan U1 toimenpiteet suoritettu tai yhdistetty toimintoanalyysin toimenpiteiden kanssa.

4.3.2. Uudistamisohjelma 2 (Yto)

Projekti	Organisaatio	Nykyinen vaihe	TAE 2017 €	TS 2018 €	TS 2019 €	TS 2020 €	HUOM
Lupa- ja valvonta-asioiden synergian hakeminen	Ympäristötoimiala	Kiton rakenneuudistuksen yhteydessä					Liitetty osaksi toimintoanalyysia
Suunnittelun mitoitusten ja kustannusten keventäminen	Ympäristötoimiala	Projektin toteutus					Jatkuvaa toimintaa

4.3.1. Toimintoanalyysi (Yto)

Hanke	Projekti	Organisaatio	Nykyinen vaihe	TAE 2017 €	TS 2018 €	TS 2019 €	TS 2020 €	HUOM
Maankäytön johtaminen ja toimintojen organisointi/Kaavoitus	Tontinluovutusprosessin tehostaminen	Kaavoitusyksikkö	Projektin toteutus käynnissä					Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Maankäytön johtaminen ja toimintojen organisointi/Kaavoitus	Kumppanuuskaavoituksen mallintaminen	Kaavoitusyksikkö	Projektin toteutus käynnissä					
Maankäytön johtaminen ja toimintojen organisointi/Kaavoitus	Kaupunkisuunnittelun tehostaminen projektimaisella työtavalla	Kaavoitusyksikkö	Projektin toteutus käynnissä					Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Maankäytön johtaminen ja toimintojen organisointi/Infra suunnittelu ja toteutus	Infra (katujen ja puistojen) suunnittelun ja investointikohteiden hallinnan ja johtamisen toimintamallin muutos	Suunnitteluosasto	Projektin suunnittelun tarkentaminen (toteutus)					Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Maankäytön johtaminen ja toimintojen organisointi/Infra suunnittelu ja toteutus	Liikennejärjestelmän kehittämismallien selkeyttäminen	Suunnitteluosasto	Projektin suunnittelun tarkentaminen (toteutus)					Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Maankäytön johtaminen ja toimintojen organisointi/Infra suunnittelu ja toteutus	Yleisten alueiden suunnitteluprosessin kehittäminen	Suunnitteluosasto	Projektin suunnittelun tarkentaminen (toteutus)					Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Digitaaliset palvelut ja digitalisointi	Digitaalinen kaavoitusprosessi	Kaupunkisuunnittelu	Projektin suunnittelun tarkentaminen (toteutus)		50.000			Kytkeytyy tiiviisti konsernin digitaalisten palveluiden kehittämisen kokonaisuuteen, myös määräraha riippuvuuksia
Digitaaliset palvelut ja digitalisointi	Suunnitteluohjelmistojen käytön kehittäminen (tietomallit, digitalisointi)	Kaupunkisuunnittelu	Projektin suunnittelun tarkentaminen (toteutus)		10.000			Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Viranomaistoiminnot	Lupa- ja valvontatehtävien uudelleen organisointi toimialan sisällä sekä mahdollinen kiinteistötoimialan viranomaistoimintojen siirtäminen	Ympäristötoimiala	Hyötyjen arviointi (Valmisteluvaihe)					Eteneinen kv päätöksen 20.6.2016 124 § mukaan
Rakennusvalvonta	Rakennuslupapiirustusten arkiston ja rakennuslupakartan muuttaminen digitaaliseen muotoon	Rakennusvalvonta	Toteutus käynnissä					Määräraharippuvainen, konha vetovastuussa

Rakennusvalvonta	Rakennuslupaprosessin sujuvoittaminen	Rakennusvalvonta	Toteutus käynnissä					Jatkuvaa toimintaa
Ympäristönsuojelu	Ruissalon opastuskeskuksen toimintojen uudistaminen	Ympäristönsuojelu	Projektin suunnittelun tarkentaminen (toteutus)		100.000	100.000		Muutto kasvitieteellisen puutarhan yhteyteen toteutunut. Seuraavan vuoden painopiste palvelu-uudistuksessa ja digitalisoinnissa.
Hallinto	Taksojen ajanmukaisuuden ylläpito	Hallinto	Hyötyjen arviointivaihe käynnissä					Jatkuvaa toimintaa
Seudulliset toiminnot	Ympäristöterveydenhuollon eläinhoitolayhteistyön laajentaminen	Ympäristötoimiala	Projektin toteutus käynnissä					Pöytyä liittyy mukaan vuoden 2017 alusta, laajempi eteneminen odottaa valtiohallinnon linjauksia
Seudulliset toiminnot	Ympäristöterveydenhuollon seudullistaminen	Ympäristötoimiala	Odottaa					Odottaa valtiohallinnon linjauksia
Seudulliset toiminnot	Seudullisen joukkoliikenteen viranomaisalueen laajentuminen	Ympäristötoimiala	Valmistelussa					Odottaa liikennekaaren valmistumista sekä käynnissä olevaa joukkoliikenteen vyöhykeselvitystä
Seudulliset toiminnot	Joukkoliikenteen maksu-osuuksien tasaus kunnittain	Ympäristötoimiala	Valmistelussa					Taustaselvitykset käynnissä, arvioitu valmistuminen vuonna 2017

* Kaupunginvaltuusto 20.6.2016 124 § Kiinteistö- ja ympäristötoimialan toimintamallimuutoksen valmistelun linjaukset

Fabriikin alue (VR konepaja)	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5, 3.3.1, 3.3.4	Kaupunkikeskustan ja kulttuurielämän laajentumisalue. Entisestä VR:n konepajarakennuksesta on kehkeytnyt merkittävä myös matkailua palveleva tapahtumapaikka (3.1.5) ja yli 400 media-alan työpaikan keskittymä. Luovan talouden ja kulttuurin keskus Logomossa yhdistyy uuden ja vanhan rakennuskannan harmoninen yhteensovittaminen (3.3.8). Logomon viereen toteutetaan uusi kerrostaloalue, Fabriikki, joka tarjoaa vetovoimaista keskusta-asumista noin 1300 asukkaalle (3.3.4). Yrjänänaukion arvokas puutaloympäristö rauhoittuu kun läpiajoliikenne vähenee Köydenpunojankaaren toteuttamisen myötä. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat toteutuksessaan merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta (3.3.7).				
Huom! vesihuollon toteutus riippuvainen TSV:n runkovesiputken (Saparo) toteuttamisesta Raisioon (Köydenpunojankadulla louhintarajoitus)	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Toteutus		
	Toimenpide milj. €	Toimenpide milj. €	Toimenpide milj. €	Kaavatalous netto milj. €			
YTO							
KITO	Infran toteutus -0,1	Infran toteutus -0,31	Köydenpunojankadun toteutus alkaa -2,355	Köydenpunojankadun toteutus -2,05			
Vesiliikelaitos			Infran toteutus (aika- väli 2019-2020) -1,0				

Logomon silta ja parkki	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5, 3.3.1, 3.3.7	Ratapihan ylittävä kävelysilta parantaa Logomon luovan talouden keskuksen ja uuden Fabriikki-asualueen kytkentää kaupungin keskustaan ja mahdollistaa sujuvat yhteydet mm. keskustan hotelli- ja ravintolapalveluihin. Silta mahdollistaa myös pääsyn asemalaitureille, joka edistää matkojen yhdistämisketjuja. Ratapihankadun varren pysäköintitalon toteuttaminen palvelee sekä Logomoa että päärautatieaseman liityntäpysäköintiä. Pysäköintitalo palvelee tulevaisuudessa myös Matkakeskusta.			
	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Toteutus	
	Toimenpide milj. €	Toimenpide milj. €	Toimenpide milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO						
KITO	Sillan rakentaminen -3,7	Silta valmis -2,745	Pysäköintitalon suunnittelu			
Vesiliikelaitos						

Linnanfältti	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.3, 3.3.5, 3.3.10	Linnanfältin alueen toteutuksen pääteemoja ovat kokeellinen puurakentaminen, kaupunkirakennetta eheyttävä (3.3.4) ympäristönsä sopeutuva täydennysrakentaminen, visuaalinen ja toiminnallinen kaupunkikeskustamaisuus, asumisen uudet muodot (3.3.5), hankkeen eri toimijoiden yhteistoiminta kehittämistyössä (3.3.3) sekä vahvan omaleimaisen imagon ja identiteetin luominen alueelle arkkitehtonisesti modernin yleisilmeen ja ympäristötaiteen avulla (3.3.10). Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia (2.3.7, 3.3.8).					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020	Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €	
YTO								
KITO	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 2,0	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,9 2,0	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 2,0		
Vesiliikelaitos	Infran toteutus	-0,06						

Turku Energian tontti	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8	Turku Energian kortteli on jatkumo Linnankadun varren muille kehittämishankkeille - Harppuunakortteli ja Linnanfältti ja siten toteuttaa strategista tavoitetta luoda pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina kokonaisuuksina (3.3.1). Servitetaan säilyvän rakennuskannan uusia innovatiivisia käyttötarkoituksia ja mahdollisuuksia rakentaa alueelle uusia asuinrakennuksia. Aluetta kehitetään yhdessä Turku Energian ja TVT Asunnot Oy:n kanssa (3.2.5) tavoitteena korttelin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja kohtuuhintainen keskusta-asuminen merellisessä ympäristössä (3.3.9)					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020	Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €	
YTO	Asemakaava KV							
KITO			Johtojen ja laitteiden siirrot					
Vesiliikelaitos								

Ruusukortteli (TVT)	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.4, 3.3.5, 3.3.10	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Ruusukorttelin asemakaavassa selvitetään erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia tavoitteena lisätä kohtuuhintaista keskusta-asumista monipuolisten palveluiden äärellä (3.3.4, 3.3.5). Sujuvan arjen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi alueelle tavoitellaan myös palveluja eri-ikäisille (3.3.10).					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020	Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €	
YTO								
KITO	Ratkaisu päivähoito- verkostosta							
Vesiliikelaitos								

Kakola	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5, 3.3.4, 3.3.8	Vetovoimainen jokirantaan tukeutuva, rakenteilla oleva keskustan täydennysrakentamisalue noin 1200 asukkaalle (3.3.4, 3.3.9). Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista (3.3.8). Entinen vankila-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa, puistoinen mäki-alue lisää ympäröivien kaupunginosien viihtyisyyttä ja on läntisen keskustan oma keidas. Toteutuessaan funikulaari yhdessä förin kanssa parantaa alueen saavutettavuutta ja palvelee myös matkailua (3.1.5).						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Infran suunnittelu								
KITO	Infran suunnittelu ja toteutus	-0,735	Infran toteutus	-1,645					
Vesiliikelaitos	Infra valmis								

Telakkaranta	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.9	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.4, 3.3.7, 3.3.8	Rakenteilla oleva vetovoimainen merellinen keskustan täydennysrakentamisalue noin 900 asukkaalle (3.3.4, 3.3.9). Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista (3.3.8). Entinen telakka-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa; jokirantaan toteutettava arki- ja työmatkaliikennettä palveleva jalankulku- ja pyöräilyreitti edistää terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa (3.3.7).						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO									
KITO	Infran toteutus	-0,2	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05	
Vesiliikelaitos	Infra valmis								

Hankekokonaisuus 2

Kampus tiedepuisto

TYKS U2	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4		<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.1, 3.3.3, 3.3.7		Alueen kehittämisessä tavoitellaan saumattomasti yhdessä toimivaa sairaanhoidon, opetuksen ja tutkimuksen kokonaisuutta, jossa seinät eivät ole tehokkaan toiminnan esteenä. Asemakaavanmuutoksella turvataan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin, TYKS:n ja Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ajankohtainen merkittävä kehitysvaihe sekä sairaalan pitkän tähtäyksen asema ottaen huomioon sairaala-alueen kulttuurihistoriallinen arvo. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin sairaala-alueet Kiinamyllynmäellä ja Savitehtaankadun varrella (TYKS) yhdistetään rautatien ja Helsinginkadun valtatie päälle rakennettavalla kannella. Kannelle on suunniteltu rakennettavan nykyisen U-sairaalan korvaavat tilat. Lääketieteellisen tiedekunnan, Medisiinan, laajennus on monialainen yhteishanke, synergia rakennus, joka rakentuu sairaalatielöjen viereen Karjaan radan varrelle. Kupittaa vanhan aseman tontilla suojellaan rakennuksia ja osoitetaan lisää uudisrakentamista näkyvällä paikalla. Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia (2.3.7, 3.3.8). Helsingin valtatie muutetaan kaduksi Sutiontieltä Kalevanramppiin. Joukkoliikenteen runkolinjojen kehittäminen ja liikenteen toimivuuden turvaaminen edistää seudullisesti merkittävän sairaalan ja opinahjon saavutettavuutta.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
Toimenpide		milj. €	Toimenpide		milj. €	Toimenpide		milj. €	Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran suunnittelu -0,16		Infran suunnittelu -0,15		Kätilöpolun rakentaminen				
Vesiliikelaitos									
Helsinginkatu III/ Itäharjun liittymä	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.1		<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.3		Itäharjun maankäytön kehittämisen tukemiseksi Helsingin maantie suunnitellaan muutettavaksi kaduksi väillä Kalevanramppi-Jaanin-silta. Hanke toteuttaa myös Valtatie 1:n TEN -tieverkon E18 statuksen poistamista Ohikulkutien ja Turun keskustan väliltä. Tien muuttaminen kaduksi mahdollistaa kaupungin sisääntuloväylän muuttamisen kaupunkimaisemmaksi bulevardiksi ja tasoliittymän toteuttamisen, joka parantaa Itäharjun alueen saavutettavuutta.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
Toimenpide		milj. €	Toimenpide		milj. €	Toimenpide		milj. €	Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran suunnittelu -0,05		Infran suunnittelu -0,05						
Vesiliikelaitos									
Pääskylvuorenrinne	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.5		<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.1, 3.3.4		Tavoitteena on toteuttaa uusi asuinalue, jonka yhteydessä tulee tarkastella alueen liittyminen olemassa olevaan katu-, kävely- ja pyörätieverkostoon. Jaanipuiston merkitystä alueelle tulee vahvistaa. Suunnittelualueen maapohja on kokonaan kaupungin omistuksessa				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
Toimenpide		milj. €	Toimenpide		milj. €	Toimenpide		milj. €	Kaavatalous netto milj. €

YTO	Asemakaava KV Infran suunnittelu								
KITO	Jaainojan ylittävän sillan toteutus, ko- kojaväylä Tonttien luovutus	-0,2 1,6	Infran toteutus Tonttien luovutus	-2,465 1,6	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 1,6	Tonttien luovutus	1,6	
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu	-0,04	Infran toteutus	-0,76					

Hankekokonaisuus 3

Linnakaupunki - merellinen kaupunkikeskusta

Kirstinpuisto	<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>	<i>Muut linjaukset 3.3.3; 3.3.4; 3.3.7</i>	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen kumppanin kanssa Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta (3.3.1, 3.3.3). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.4, 3.3.5, 3.3.7).						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Infran suunnittelu						
KITO	Maankäyttösopimus		Infran suunnittelu	-0,1					
Vesiliikelaitos			Infran suunnittelu	-0,05					

Herttuankulma	<i>Strateginen linjaus 3.3.1</i>	<i>Muut linjaukset 3.3.3; 3.3.4; 3.3.9</i>	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen yhdessä kumppanin kanssa Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta (3.1.1, 3.3.3). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista (3.3.4, 3.3.5) kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.7). Veden läheisyys lisää kaupungin veto-voimaisuutta (3.3.9). Alueelle on tarkoitus sijoittaa palvelukeskus entisen tupakkatehtaan rakennuksen yhteyteen (3.3.8) ja kerrostalomainen asuinalue yli 2000 asukkaalle. Alueen pinta-ala on noin 8 ha ja se on suurelta osin kaupungin omistuksessa.						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Asemakaava KV Infran suunnittelu	0,05							
KITO	Maankäyttösopimus Infran suunnittelu	-0,055	esirakentaminen Johtojen siirrot	-2,0	Infran toteutus	-3,075	Tonttien luovutus		
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu	-0,03	Infran toteutus	-0,5	Infran toteutus	-1,0			

Hankekokonaisuus 4

Skanssi - älykäs ja kestävä kaupunginosa

Skanssin Vallikatu (nyk. Skanssinkatu)	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5). Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Skanssin Vallikadun kaava-alueelle toteutetaan asuntoja noin 600 asukkaalle. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6).						
Katu rakennetaan 2016 hoitopinnalle, viimeistelyt talojen valmistumisen yhteydessä	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO									
KITO	Infran toteutus tonttien luovutus	-0,475	Infran toteutus		Infran toteutus				
Vesiliikelaitos									

Itäskanssi	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5) tarvittavine palveluineen, erityisesti päiväkotia ja kouluja. Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Itä-Skanssin kaava-alueelle tavoitellaan noin 2200 asukkaan väestöpohjaa. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6). Alueen hulevesiratkaisut, liikuntapaikat (2.3.) ja viheralueiden suunnittelu ovat oleellinen osa alueen kaavoitusta.						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Asemakaavaehdotus Infran suunnittelu (viheralueet)		Asemakaava KV						
KITO	Infran suunnittelu (viheralueet)	-0,105	Maankäyttösopimus Infran toteutus (viheralueet)	-0,5	Tonttien luovutus Infran toteutus	-2,05	Tonttien luovutus Infran toteutus	-2,0	
Vesiliikelaitos					Infran toteutus	-1,0	Infran toteutus		

Hankekokonaisuus 5

LogiCity - pohjaa kasvulle

Maa-ainespuisto	Strateginen linjaus 3.3.1		Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7		Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Maa-ainespuiston asemakaava-alueella tavoitteena on ensisijaisesti laajan ylijäämämassojen sijoituspaikan sekä muiden maa-ainesten käsittelyä ja varastointia mahdollistavan alueen sijoittaminen Saramäkeen. Tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskortteleiden toimintaa. Ajanmukaistamalla alueella olevien teollisuuskorttelien asemakaavat luodaan edellytykset kysyntää vastaavalle kaupungin omistuksessa olevalle elinkeinotonttitarjonnalle.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO									
KITO	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05			
Vesiliikelaitos									

Mustasuo	Strateginen linjaus 3.3.1		Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7		Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Mustasuon asemakaava-alueella tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskortteleiden toimintaa. Mustasuon kaava-alueen toteuttaminen lisää kaupungin omistuksessa olevaa elinkeinotonttitarjontaa.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Asemakaava KV				Infran suunnittelu jatkuu				
KITO	Maankäyttösopimus Infran suunnittelu	-0,02	Infran toteutus alkaa osalle aluetta	-0,845		-0,9		-0,9	
Vesiliikelaitos			Infran toteutus	-0,2	Infran toteutus	-0,3			

Hankekokonaisuus 6

Halistenväylä

Koroistenkaari	Linjauksen tunnus 3.3.7	Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4	Tavoitteena on osoittaa Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamattoman suurelta osin kaupungin omistuksessa oleva alue pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi. Uusi alue liitetään olemassa olevaan katuverkostoon Koroistenkaaren tietä jatkamalla Topinojan tieliittymään saakka. Tarkoituksena on myös selkiyttää alueen ulkoilu- ja virkistysreitistö. Samalla tutkitaan Kaarinan kaupungin puolelle sijoittuvan tuotanto- ja liikerakennusalueen liittämistä katuverkostoon Turun kautta.						
	TAE 2017		TS 2018		TS 20189		TS 2020		Toteutus
Koroistenkaaren jatkeen toteuttaminen osana kehäväylää riippuu Koroisten toteutusaikataulusta	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Infran suunnittelu	0,1							
KITO	Infran suunnittelu	-0,075	Infran toteutus alkaa	-2,0	Infran toteutus	-2,0			
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu	-0,03	Infran toteutus	-0,7	Infran toteutus	-0,4			

Koroinen	Linjauksen tunnus 3.3.7	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.5	Liikenteellisesti tavoitteena on mahdollistaa uuden katuyhteyden rakentaminen Markulantieltä Halistensillalle sekä tämän kadun yhdistäminen Koroistenkaareen. Samalla Gregorius XI:n tien liikennejärjestelyjä kehitetään. Vanhan Tampereentien ja rautatien tasoristeyksen tilalle suunnitellaan alikulkua nykyistä tasoristeystä etelämmäksi. Vanhan Maarian Kirkkosillan on tarkoitus jäädä kevyen liikenteen käyttöön. Rautatien osalta kaavoituksen yhteydessä selvitetään kaksirataistamista sekä mahdollisten paikallisiinapysäkkien. Tarkoituksena on mahdollistaa uudisrakentaminen soveltuvilla alueilla sekä luoda edellytyksiä jokivarren aktiivisemmalle virkistyskäytölle. Selvitetään alueen soveltuminen myös siirtolapuutarhalle. Alue on kaupungin omistuksessa.						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Infran suunnittelu						
KITO	Infran suunnittelu	-0,05	Infran suunnittelu	-0,1					
Vesiliikelaitos			Infran suunnittelu	-0,05					

Österblad	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.4	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvuun, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Toteuttaa strategista tavoitetta painottamalla kasvua keskustaan.							
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus	
	Toimenpide milj. €		Toimenpide milj. €		Toimenpide milj. €		Kaavatalous netto milj. €			
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV							
KITO			Maankäyttösopimus							
Vesiliikelaitos										

Hankekokonaisuus 2

Turun Kampus ja tiedepuisto

Kupittaaan kampuskortteli (AMK Kampus ja Itähajun silta)	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset</i> 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7	Kampus tiedepuisto on aluekokonaisuus, joka on yksi viidestä strategisista maankäytön hankkeista. Tavoitteena liittää alusta alkaen mukaan älykkäät palvelukanava- ja teknologiaratkaisut.							
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus	
	Toimenpide milj. €		Toimenpide milj. €		Toimenpide milj. €		Kaavatalous netto milj. €			
YTO	Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV					
KITO			Kampus I-vaihe valmis			Maankäyttösopimus Kampus II-vaihe valmis				
Vesiliikelaitos										

Itäharjun aloituskortteli	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset</i> 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7	Kampus tiedepuisto on aluekokonaisuus, joka on yksi viidestä strategisista maankäytön hankkeista. Tavoitteena liittää alusta alkaen mukaan älykkäät palvelukanava- ja teknologiaratkaisut.							
Käynnistyminen ja aikataulu sidottu kärkihankkeeseen.	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus	
	Toimenpide milj. €		Toimenpide milj. €		Toimenpide milj. €		Kaavatalous netto milj. €			
KONHA										
YTO	Selvitykset, kumppanin valinta		Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV			
KITO	Selvitykset, kumppanin valinta						Maankäyttösopimus			
Vesiliikelaitos										

4.4 Asemakaavoitusohjelma (kh)

Käynnissä olevien ja toimintasuunnitelmakaudella käynnistettävien asemakaavojen hyväksyminen:

Asemakaavoitusohjelma esitetään hyväksyttäväksi sitovana vuosille 2017-2018 ja ohjeellisena sen jälkeen. Ympäristötoimialan operatiivisessa sopimuksessa vuodelle 2017 on kuvattu vuosineljänneksittäin kaavojen tavoitteellinen eteneminen. Vuonna 2017 esitetään käynnistettäväksi vuodelle 2019 hyväksymiskäsittelyyn ohjelmoituja asemakaavoja.

Taulukossa toimialojen yhteiset maankäytön strategiset hankkeet on varustettu *:llä. Hankkeiden kohdalla olevat numerot viittaavat alla oleviin karttoihin.

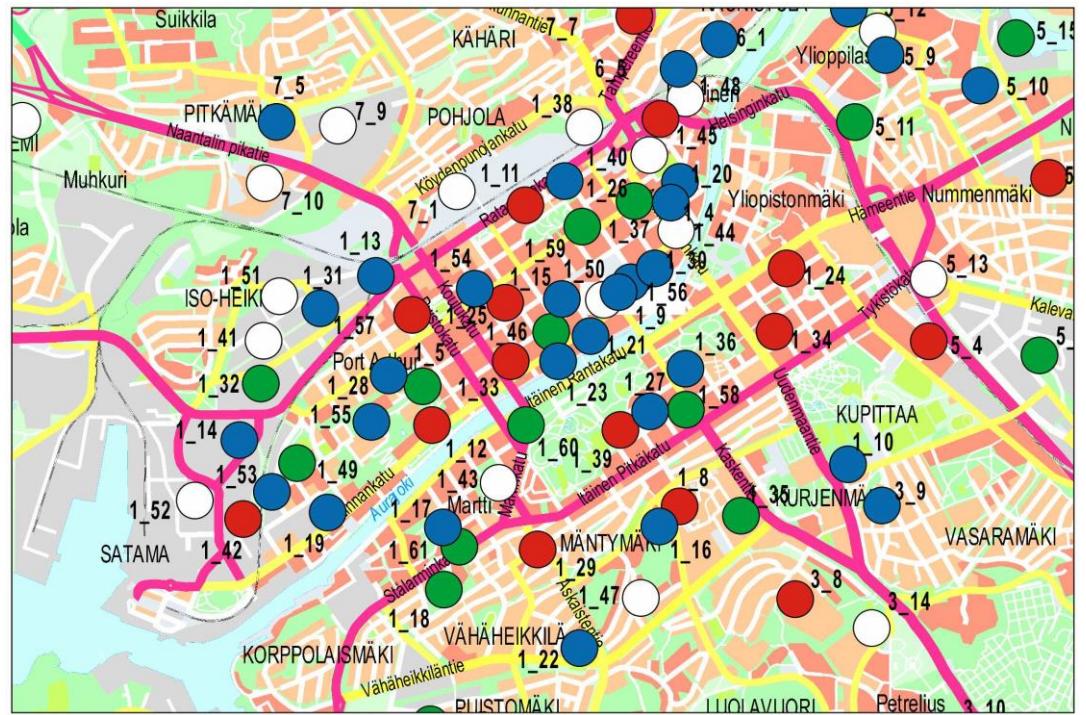
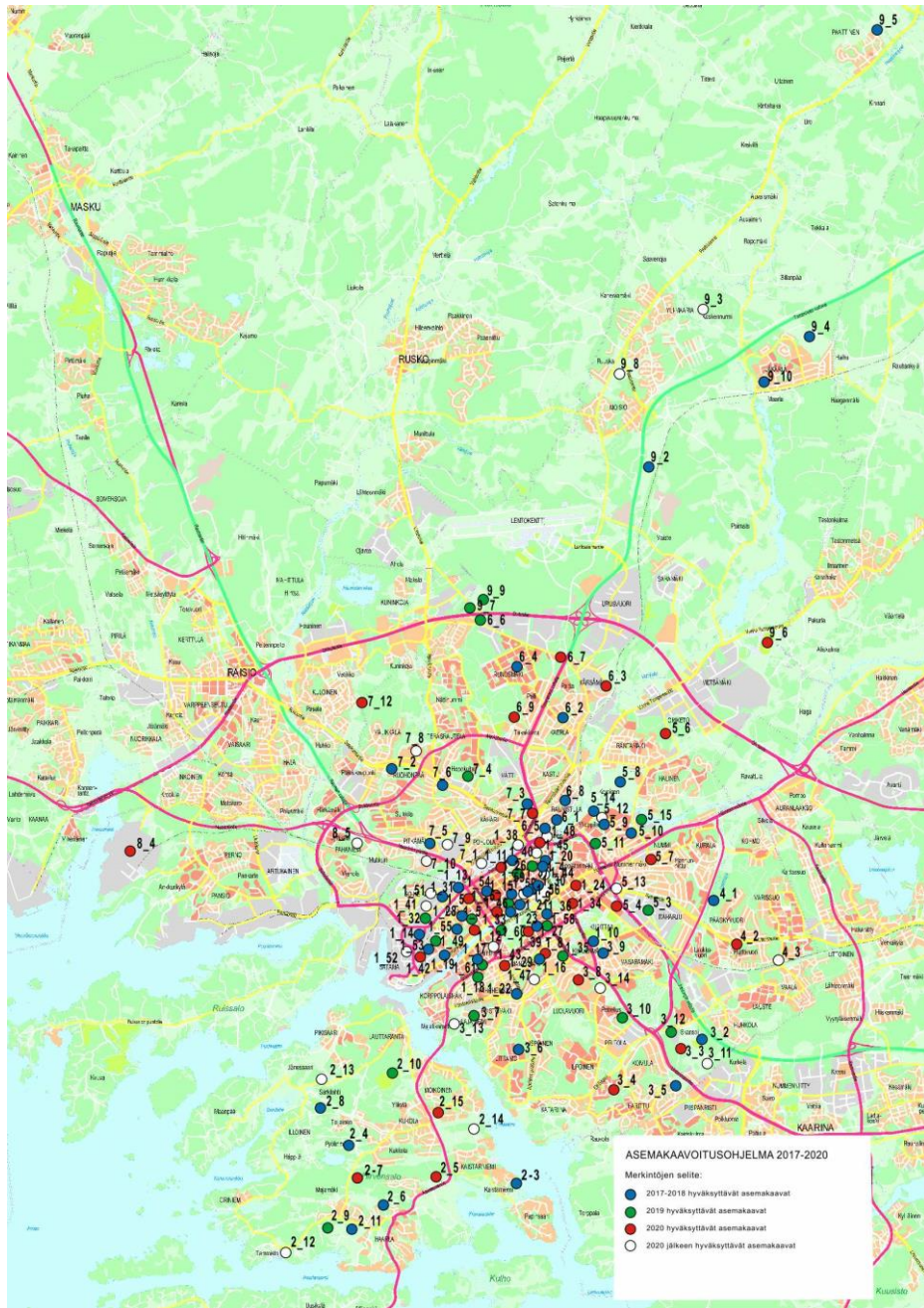
TAE 2017	TS 2018-2020			
2017 hyväksyttävät asemakaavat	2018 hyväksyttävät asemakaavat	2019 hyväksyttävät asemakaavat	2020 hyväksyttävät asemakaavat	Kauden jälkeen hyväksyttävät asemakaavat
20 kpl, joista 4 strategista*	30 kpl, joista 5 strategista*	30 kpl, joista 5 strategista*	24 kpl, joista 2 strategista*	22 kpl, joista 2 strategista*
KESKUSTAN KEHITTÄMINEN				
*Turku Energian tontti 1-19	*Herrainkulma/ Marina-Linnank. 24 (MKS) 1-23	*Eerikinkatu 32-34 1-33	Kakolankatu (MKS) 1-5	*Kauppahallin kortteli 1-50
Forum (MKS) 1-9	*Österblad (MKS) 1-30	*Kerttulinreuna/ Hämeenkatu, Vähä-Hämeenkatu (MKS) 1-24	Kaskenkatu 11-13 (MKS) 1-58	*Matkakeskus 1-38
Kurjenlinna 1-10	Forum II (MKS) 1-56	Kauppaopisto (MKS) 1-34	Kauppiaskatu 11-13 (MKS) 1-59	Asesepänkatu/ Martti 1-43
Mäntymäki/ TVT, Kunnallissairaalan tie 1-16	Freya/ Kristiinankatu 10A 1-15	Ketarantien ympäristö (MKS) 1-45	Kaupunginsairaala; pesula 1-35	Hector ja Diana/ verohallinto 1-44
Suomen Pankki/ Kristiinankatu 2 1-21	Kakolan torni (MKS) 1-55	Käsityöläiskatu 10-12 (MKS) 1-25	Klassikko 1-46	Käpytie - Toivolankatu 1-47
Ukkokodin laajennus (MKS) 1-20	Luostarinkatu 5 1-36	Linnanrinne (MKS) 1-12	Maariankatu 7 1-37	Lokinkatu - Helsinginkatu 1-48
Vilkkilänmäki (MKS) 1-17	Puutarhakatu 55 (MKS) 1-53	Mooriankunnas (MKS) 1-8	Martinsillan kolmio II (MKS) 1-60	Tuureporinkatu 2b (MKS) 1-40
Vähäheikkiläntie 37 (MKS) 1-22	Ratapihankatu 16-24 (MKS) 1-26	Ratapihankatu 36 (MKS) 1-11	Merimieskoulu (MKS) 1-49	
	Rauhankatu 14b/ TVT (MKS) 1-54	Rauhankatu 19-21 (MKS) 1-57	Tervahovinkatu 12 (MKS) 1-61	
	Sirkkalankatu 35-Sepänkatu 2 (MKS) 1-27	Sepänkatu 1 1-39	Tonttumäki-Daniel Hjortin katu 1-18	
	Sofiankadun päiväkotit 1-28	Vanha Norssi (Steinerkoulu) 1-29		
	Yliopistonkatu 5 (MKS) 1-4			

TAE 2017	TS 2018-2020			
2017 hyväksyttävät asemakaavat	2018 hyväksyttävät asemakaavat	2019 hyväksyttävät asemakaavat	2020 hyväksyttävät asemakaavat	Kauden jälkeen hyväksyttävät asemakaavat
KAMPUS TIEDEPUISTO				
*Pääskylvuorenrinne 4-1		*Kupittaaan kampuskortteli/AMK Kampus ja Itäharjun silta (MKS) 5-4	*Itäharjun aloituskorttelit (MKS) 5-3	Tempo II (MKS) 5-13
LINNAKAUPUNKI				
*Herttuankulma (MKS) 1-14	*Kirstinpuisto (MKS) 1-31	Tullin ympäristö (MKS) 1-42	*Vaasanpuisto 1-32	Akselintie etelä (MKS) 1-41
Aakenkatu (MKS) 1-13				Akselintie pohjoinen (MKS) 1-51
				Aurigan ympäristö 1-52
SKANSSI				
	*Itä-Skanssi 3-2	*Skanssinkatu etelä 3-3	Skanssinkatu länsi 3-12	Eteläskanssi 3-11
LOGICITY				
*Mustasuo (MKS) 9-2				
HALISTENVÄYLÄ				
	*Koroinen 5-8			
BLUE INDUSTRY PARK				
		*Blue Industry Park 8-4		

MUUT PALVELUALUEITTAIN				
2017 hyväksyttävät asemakaavat	2018 hyväksyttävät asemakaavat	2019 hyväksyttävät asemakaavat	2020 hyväksyttävät asemakaavat	Toimintasuunnitelmakauden jälkeen hyväksyttävät asemakaavat
2 Saaret				
Illoistenjärvi pohj. (MKS) 2-4	Karhunahde/ Äärilä 2-6	Friskalan kartano 2-5	Haarlanlahti 2-11	Margareetta 2-12
	Kaistarniemi III jatko 2-3	Honkaistentie 68-70 2-15	Harkkionmäki (MKS) 2-9	Päivärinne 2-13
	Särkilähti (MKS) 2-8	Metsola (MKS) 2-7	Syvälähti (MKS) 2-10	Sorttamäki ja Uittamon silta 2-14
3 Skanssi - Uittamo				
Kaarninko, Harittu 3-5	Kannuskatu, Uittamo (MKS) 3-6	Luolavuoren vanhainkoti 3-8	Korpilahdentie (MKS) 3-7	Heikkilän kasarmi 3-13
	Syreenikuja 3-9	Murkionkatu 3-4	Kaupunginpuutarhan alue 3-10	Honkamäenpuisto 3-14
4 Varissuo-Lauste				
		Fasaanikatu (MKS) 4-2		Itäkaari 4-3
5 Nummi-Halinen				
Pyhä Katariina 5-9	Inspektorinkatu/ TYS (MKS) 5-14	Polttolaitoksenkatu 13-15 5-6	Caribia & Nummen keskuspuisto (MKS) 5-11	Kuikkulankenttä/ TYS (MKS) 5-12
	Uhrimäki/ TYS (MKS) 5-10	Tammitien kulma (MKS) 5-7	Vesilaitoksen tontti 5-15	
6 Runosmäki-Raunistula				
Kärsämäen urheilupuisto 6-2	Ramstedtinkatu 4 (MKS) 6-1	Impivaaran tenniskeskus 6-9	Liljalaakson kauppahanke/ Perennakatu (MKS) 6-6	
	Raunistulan pyörätie ja silta (MKS) 6-5	Ristinpaltankatu 6-3		
	Runosmäen kylätalo 6-4	Unhonpuistikko/ Vesalankatu 6-7		
	Virusmäentie 65a (MKS) 6-8			
7 Länsikeskus				
Kastun koulu 7-3	Nuppulantie 40 (MKS) 7-6	Kuloistenniitty/ Yhdystie Myllyyn (Raisio) 7-12	Liinahaankatu (TVT) 7-4	Länsikeskuksen kehittäminen/Galleria 7-8

Pitkämäen liikekeskus (MKS) 7-5	Pryssinkuja 7-2	Oikotien ympäristö (MKS) 7-7		Pukkilan alue (MKS) 7-9
				Postikeskuksen alue (MKS) 7-10
				Veturitali (MKS) 7-1
8 Pansio-Perno				
				Ojaranta-Jyrkkälä 8-5
9 Maaria-Paattinen				
Jäkärälän Kaila 9-4	Jäkärälä/ Arkeologinkatu, Merovinkikatu 9-10	Metsämäen ravirata 9-6	Kauppakeskus Celsius 9-7	Pihlajamäki 9-8
Paattinen/ Iskoistenkadun jatke 9-5	Koskennurmi 9-3		Vahdontien liiketontti 9-9	

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kasvihuonepäästöjen määrä	1147,2	1045,1	940,7	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee	vähenee	
Hengitettävien hiukkasten vrk-raja-arvojen ylityspäivät	8	0	8						
SAATAVUUS JA PEITTÄVYYS / KATTAVUUS									
Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen (%)	ei vertailukelpoinen	ei vertailukelpoinen	60 %	62 %	66	70	72	75	
TUOTTAVUUS JA TEHOKKUUS									
Ympäristötoimialan kustannus € /asukas (kaavoitus, liikenne- ja katusuunnittelu, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto) (pl. seudullinen joukkoliikenne)	40,69	35,14	31,81	31,91					
Ulkoisen rahoitus ympäristönsuojelun tutkimus- ja kehittämistoimintaan	260.000	122.300	17.000						
Asemakaavoituksen kesto (mediaani) käynnistämisestä hyväksymiseen (kv), kk	24,2	29,5	29,3						

6.2 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma	Tavoitteet ja toimintapolitiikka rakennetun ympäristön laadun parantamiseksi
Itämerihaasteen toimenpideohjelma	Ohjaa ja koordinoi Turun kaupungin Itämeritoimenpiteitä vuosina 2014-2018
Kaupunkiseudun asunto- ja maapoliittinen ohjelma	Kuntien maanhankinta, maankäytösopimusten periaatteet, tontinluovutus, asemakaavojen toteutumisen edistäminen, haja-asutusalueelle rakentaminen, asuntotuotannon määrälliset ja laadulliset tavoitteet vuoteen 2025 asti
Maakuntakaava	Turun kaupunkiseudun maankäyttö ja kaupan ohjaus, tavoitevuosi 2035
Maakuntastrategia	Maakunnan kehittämisen pitkän aikavälin hankkeet
Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus 2016-2019	Kuntien ja valtion yhteinen tahtotila ja toimenpiteet rakennemallin toteuttamiseksi
Meluntorjunnan toimintasuunnitelma	Sisältää pitkän ajan suunnitelman melun aiheuttamien haittojen vähentämiseksi sekä ehdotukset keskeisimmistä meluntorjuntatoimista lähivuosille
Rakennusperintöohjelma	Linjaus rakennetun ympäristön vaalimisen ja rakennussuojelun periaatteista, joita sovelletaan ohjeellisena rakennettua ympäristöä koskevissa suunnitelmissa, toimenpiteissä ja päätöksissä
Sopimus seudullisesta joukkoliikenteestä	Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
Sopimus yhteisestä jätehuoltolautakunnasta	Turun kaupunkiseudun jätehuoltolautakunta
Tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohje	KILA Investointiohjelma ja sen tarvitsemat YTO palvelut
Turun kaupungin kaavoitus- ja toimenpideohjelma rakennemallin toteuttamiseksi	Kaavoitusohjelma ja valmiiden asemakaavojen varanto, arvio rakentuvista asunnoista ja asukkaiden määrästä, arviot rakentuvista työpaikka-alueista vuosille 2015-2018, suuntaa-antavana vuoteen 2025 asti
Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035	Kaupunkiseudun kilpailukyvyyn ja vetovoiman edistäminen, väestö- ja työpaikkatavoitteet ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen vuoteen 2035 asti
Turun seudun rakennemallialueen liikennejärjestelmäsuunnitelma 2035	Seudun liikennejärjestelmän kehittämisen suuntaviivat, pääteemat ja toimenpiteet
Vesihuollon kehittämissuunnitelma	Sisältää alueet, jotka on tarkoitus saattaa vesihuoltolaitoksen vesijohto- ja viemäriverkoston piiriin
Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma	Suunnitelman perusteella toteutetaan vuosittaista ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain ym. ympäristölakien valvontaa toimialalla
Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2015-2019	Ohjelman perusteella laaditaan vuosittain ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma